

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 125 — Štev. 125

NEW YORK, THURSDAY, JUNE 26, 1941 — ČETRTEK, 26. JUNIJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

RUSI KOS NEMCEM

Uspešen napad ruskih strmoglavcev na nemške tanke ... Rusi rabijo konjenico

Poročila, ki prihajajo z ruskih bojišč, naznanjajo, da so Rusi odbili 7 nemških napadov. Rusi se trdno drže in prizadevajo Nemcem velikanske izgube. Vsi gosodanji boji se vrše v deželah, ki jih je Rusija pridobila leta 1939, to je v baltskih državah in v Besarabiji. Njena obrambna črta pa je ob njeni stari meji s temi državami.

Nemška armada na severu ima svoje oporišče v Vzhodni Prusiji ter v treh oddelkih napada Ruse v namenu dospeti do Rige na skrajnem severu; drugi del armade prodira proti Kaunasu, toda je bil vstavljen, tretji pa si je ubral smer proti Grodnu, pa je bil tudi vstavljen. Grodno je zopet v ruskih rokah.

Na Poljskem napadajo Nemci samo na enem kraju proti vzhodu od zavzetega Brest Litovska, toda so bili vstavljeni.

Nemška infanterija, ki je prodirala proti Vilni v Litvinski, je bila odrezana od svoje ga tančnega oddelka.

Rusko vrhovno poveljstvo naznanja, da so posamezni nemški tanki oddelki prodrli do Vilne in Osmijanija, toda so bili uničeni. V teh bojih proti tankom se Rusi poslužujejo strmoglavcev.

V sredini fronte se Rusi trdno drže proti sovražniku okoli Brodyja in Lvova. Premisel je zopet v ruskih rokah.

Na jugu so skušali Nemci in Rumunci prebiti Prut, ki dela mejo med Rusijo in Rumunsko, toda so bili vrženi nazaj. Uničeni ste bili dve rumunski stotnji. Utrdbe ob Prutu se trdno drže.

Na južnem koncu rumunske fronte so Rusi celo s kavalerijo naskočili nemške tanke. Tanki so že prišli čez Prut na rusko ozemlje, tedaj pa so prileteli ruski aeroplani in so odbijali Nemce z bombami in strojnimi ognji.

Ruski aeroplani so bombardirali več finskih mest in poročilo pravi, da je bilo izstreljenih 23 ruskih aeroplanov.

Ruski padalci Poročilo iz Ankare naznanja, da je na petrolejskih poljih v okoliščini Ploesti na Rumunskem pristalo 2000 ruskih padalcev. Ploesti se nahaja samo 35 milj severno od Bukarešte.

Švedska naznanila nevtralnost

Švedska je naznanila, da hoče v rusko-nemški vojni ostati strogo nevtralna, obenem pa je priznala, da je dovolila eni nemški diviziji prehod skozi svoje ozemlje na Finsko.

Turčija ostane nevtralna

Ruska vlada je naznanila, da je Turčija naznanila, da ostane v rusko-nemški vojni nevtralna. Turški poslanik Hajdar Atkai je 25. junija sovjetskemu vnanjemu komisarju Molotovu sporočil, da je turška vlada sklenila, da ostane nevtralna.

bardirali n emška letališča na Finskem, Memel v Vzhodni Prusiji in Constanto ob Črnem morju.

Poročilo iz Berna v Švici pravi, da se je v teh bojih spopadlo več sto težkih tankov in da je ropot pri zaletavanju tankov mnogo hujši kot pa v spopadu med Nemci in Francozi pri Rethelu v maju lanskega leta. Na obeh straneh so izgube velikanske, tako na moštvo kot na tankih. Poleg tega pa mečejo ruski in nemški topovi obojestransko na tisoče ton izstrelkov. Proti večeru so Nemci nekoliko napredovali in njihovi napadi niso prav nič ponehali. Izgleda tudi, kot da se nameravajo Rusi umakniti v svojo utrjeno črto severno od Kaunasa.

Leningrad v plamenih

Angleška Reuterjeva časnika agentura poroča, da so včeraj Nemci dvakrat z aeroplani napadli Leningrad in da mesto na več krajih gori.

FINSKA V VOJNI Z RUSIJO

Berlin poroča, da je Finska Rusiji napovedala vojno, toda finska vlada je naznanila, da je vsled vedno ponavljajočih se ruskih napadov na finsko ozemlje sklenila odrediti vse potrebno za svojo obrambo.

Ruski aeroplani so bombardirali več finskih mest in poročilo pravi, da je bilo izstreljenih 23 ruskih aeroplanov.

Ruski padalci

Poročilo iz Ankare naznanja, da je na petrolejskih poljih v okoliščini Ploesti na Rumunskem pristalo 2000 ruskih padalcev. Ploesti se nahaja samo 35 milj severno od Bukarešte.

Lahi prevzeli Atene

Italija je včeraj prevzela od Nemcev oblast nad Atenami s priprostimi vojaškimi ceremonijami. Nad Akropolis je bila poleg nemške in grške zastave dvignjena italijanska zastava in nemški poveljnik je svojemu laškemu nasledniku voščil dober uspeh.

Norveški delavski voditelj v ječi

Nacijske oblasti v Oslo so pred petimi dnevi aretirale Ludvika Bulanda, podpredsednika norveških strokovnih unionov, ker ni hotel sodelovati s Quislingovo vlado. Norveški delavci smatrajo Bulanda za svojega najbolj zmožnega voditelja.

Vlada se bo zavzela za farmske delavce

Delavci kar trumoma zapuščajo farme, ker jim gospodarji nočejo dovolj plačati. — Vlada potrebuje čedalje večje množine farmskih pridelkov. — Farmerski program \$1,500,000,000.

Ameriška vlada si bo zaimela potrebno oblast, da ji bo mogoče izboljšati položaj milijonom farmskih delavcev in dninarjev, zaposlenih pri spravljavanju letine. V tem slučaju bo imela na razpolago uspešno orožje, kajti farmerji, ki ne bo hotel izpolniti njenih pogojev, bo odtegnila podporo, katere je bil zadnja leta v tavnih oblikah deležen. Tozadnevni zakonski osnutki so že izdelani in so bile obveščene o njih razne farmske organizacije ter senatni in zbornični poljedelski odbor.

Zagovorniki tega predloga prav dobro vedo, da bodo natele na mogočen odpor in jih zaenkrat še nočejo spravljati na dnevni red, ker se mora baš v sedanjem času boriti industrija z velikimi delavskimi težavami.

Vladni izvedenci so natančno proučili položaj slabo plačanih farmskih delavcev ter prišli do zaključka, da je vladna kontrola nad pridelki farmerjem koristila, farmskim delavcem pa škodovala.

Farmerjem na Jugu je bilo naprimer svetovano omejiti pridelek bombaža. Posledica tega je bila, da so v mnogih slučajih odpustili stalne delav-

ce ter le v času največje potrebe najeli dninarje za sramotno nizko plačo.

Zdaj se farmerji pritožujejo, da imajo težave z dobavo delavcev. S tem pa ni rečeno, da farmskih delavcev manjka. — Baš nasprotno, dosti jih je, toda za majhen denar nočejo vršiti težkega dela, ker drugod dosti lažje več zaslužijo.

Povečana industrijalna delavnost bo nedvomno privabila s farm se več moči v mesta, vsled česar bo prizadet vladni program za večjo produkcijo mesa, mlečnih izdelkov, perutnine in sočivja, torej potrebnih, ki jih predvsem Angliji manjka.

Vsled tega bo treba nekaj storiti, da bodo ostali delavci na farmah. Drugega najbrž ne bo kazalo, kot izboljšati jim plače. Uradniki poljedelskega departamenta pravijo: — Farmerski program jamči farmerjem edino prav in pošteno te dohodke enakomerno razdeliti med farmerje in njihove pomagace.

Po sedanjem farmskem programu razpolaga poljedelski tajnik s 1500 milijoni dolarjev. Potemtakem mu ne bo posebe težko uveljaviti svojo voljo, oziroma napotiti farmerje k sprejemu vladnih pogojev.

AMERIKA BO POMAGALA RUSIJI

Predsednik Roosevelt je včeraj naznanil, da v rusko-nemški vojni ne bo uveljavil nevtralnostne postavke, kar pomeni, da bo Rusija iz Združenih držav prejela vso pomoč v vojni proti Nemčiji. To pa tudi pomeni, da je predsednik dovolil, da gre ameriški vojni material v Rusijo čez Pacifik v Vladivostok in od tam po trans-sibirski železnici v Rusijo.

Sramežljiv pastor

Rev. O. A. Pankey, pastor metodistične cerkve v Tulsa, Okla., ima navado od časa do časa obiskati članke svoje cerkvene občine.

— Doslej sem jih obiskoval tudi poleti, — je rekel, — letošnje poletje bo pa to delo opravila Miss Morreau Murray, katero sem imenoval za svojo namestnico. Ženske so doma precej pomanjkljivo oblečene, kar jim posebno v poletnem času ni zameriti. Mene spravlja pogled na tako žensko v zadregu.

Najstarejši senator je obenem najmlajši

Dne 2. junija je bil imenovan za naslednika pokojnega senatorja Morrisa Shepparda 87-letni demokrat Andrew Jackson iz Texasa. V senatu bo tako dolgo, da bodo volili izvolili Sheppardu naslednika.

Petorčki dvakrat v devetih mesecih

V zverinjaku v El Monte, Cal., je levinja "Princess" v devetih mesecih dvakrat povrgla petorčke.

Dober svet Nemcem

— Če hočete jesti več svinjine, morate piti manj piva! — svetuje nemško časopisje prebivalstvu. — Za varjenje piva porabijo v Nemčiji na leto milijon ton žita. S tem bi se dalo zrediti 2 milijona prašičev.

S fronte dela in kapitala

Unija zavrnila poziv mornariških oblasti

Stavkujoči mašinisti dvanaestih ladjelnic v bližini San Francisca, ki so člani Ameriške delavske federacije in CIO, so zavrnilo poziv mornariške oblasti, naj se vrnejo na delo. Zastavkali so 10. maja, vsled česar je zaostalo delo pri vojnih naročilih, predstavljajočih vrednost petsto milijonov dolarjev. Zastopniki obeh organizacij so mornariškim oblastim odgovorili in v odgovoru je rečeno med drugim:

— Pogoji, vsebovani v vašem pozivu, pod nobenim pogojem ne morejo zadovoljiti našega članstva. Nam je žal, toda članstvo ima odločilno besedo.

Odgovor so podpisali: v imenu delavske federacije Harry Hook in E. F. Dillon, v imenu CIO pa James Smith.

Kaj bo storila mornarica, se ne ve. Nekateri zatrjujejo, da se bodo ponovili dogodki, vršeci se nedavno pri North American Aircraft Company, ko je vojaštvo zasedlo tovarno in je bila stavka dva dni po tistem končana.

"Ford naj bo drugim za zgled!"

R. J. Thomas, predsednik CIO unije avtinskih delavcev, je rekel v Detroitu: — Tako pogodbo kot jo je sklenil Ford z nami, bodo morala skleniti vsa druga avtna podjetja. Naši pogoji so: unijski shop, check-off sistem in unijski label.

Petnajst štrajkarjev aretiranih

Pred tovarno Progress Manufacturing Company v Philadelphiji, kjer delavci že tri mesece štrajkajo, so se zavrnili resni izgredi. Pet oseb je bilo ranjenih, petnajst jih je pa policija aretirala. Na lice mesta je pridrvelo petnajst policijskih patrolnih kar. Nemiri so se začeli, ko so skušali štrajkarji preprečiti, da bi tovorni trnek odpeljal blago iz tovarne. Tovarna izdeluje električne potrebšćine.

Dosti delavcev bodo potrebovali v Buffalo

Newyorški delavski urad poroča, da se vojna industrija v gornjem delu države tako naglo razvija, da že zdaj manjka delavcev. Po preteku treh mesecev bo pomanjkanje še večje. Potrebovali jih bodo najmanj 65 tisoč. V Buffalo grade več novih municijskih tovarn in tovarn za letala. Ko bodo zgrajene, bo takoj na razpolago dela za 30 tisoč ljudi.

Iz poročila industrijalne komisarke Friede S. Miller je razvidno, da je meseca maja preskrbela državna delavska posredovalnica delo 49 tisoč 514 osebam.

Podjetniki se ne pokore določbam

Delavski komisar države New Jersey je rekel, da se nekateri hotelirji in restavraciji ne pokore določbam, ki predpisujejo maksimalni delovni čas za ženske, ki so pri njih v službi. Komisar je obljubil, da bodo njegovi ljudje natančno preiskali vse pritožbe in da bo kr-

Poglavnik Hrvatske

Dr. Ante Pavelić in Benito Mussolini.

"Neodvisno" hrvatsko državo, imenujejo tudi "ustaško" državo, kajti ustanovili so jo člani balkanske teroristične organizacije "Ustaše". V organizaciji so imeli najvišja mesta Pavelić, Kvaternik in tovariši, ki niso izdali le Jugoslavije, pač pa prodali tudi svoj lastni narod Mussoliniju.

Poglavnik Pavelić je zasnoval umor jugoslovanskega kralja Aleksandra in francoskega vnanjega ministra Barthoua, nato pa pobegnil v Italijo, kjer je začel z Mussolinijem sklepati nestanno kupčijo.

Pomisli! je treba, da pravi Hrvat nikogar bolj ne sovraži kakor Lahu, vsled česar si lahko predstavljamo, kako je moral vreti med hrvatskim narodom, ko je poglavnik Pavelić ponudil krono kralja Tomisava italijanskemu vojvodi.

Ko je dospel Pavelić s svojimi pristavi v Italijo pogajati se glede meje, je bil takoj opozorjen, da je treba plačati za usluge, ki jih je izkazal Mussolini leta 1934 "Ustašem". Njihove voditelje je namreč rešil vsilje.

Ko se je Pavelić pogajal s fašističnimi veljaki, je zaigrala godba italijansko in hrvatsko narodno himno, po rimskem radio je pa razglasil Rino Alessi:

— Pavelić je pri nas v povsem drugačnih okoliščinah kot je bil pred sedmimi leti. Takrat ga je zasledovala policija vse Evrope. Ena sama dežela mu je dala zavetišče, in ta dežela je bila Italija. En sam mož na svetu se je zavzel zanj, in ta mož je bil Mussolini. Danes je Pavelić spet med nami, da se v svojem in v imenu osvobojenih Hrvatov zahvali Mussoliniju. — Francija ga je hotela po vsej sili dobiti od Italije, da bi ga procesirala zaradi umora, toda Mussolini ga je ščitil. Pavelić ve, koliko je dolžan Mussoliniju in je zdaj prišel vračat svoj dolg.

Kdo bi ne bil ponosen na takega poglavnika kot je Pavelić!

Spor med unijama povzročil stavko

Vsled spora med CIO unijo ter unijo Ameriške delavske federacije je zaprla tovarna Premier Worsted Company v Bridgeport, Rhode Island, svojo vrata. Tovarna ima precejšnjo vladna naročila.

AFL delavci proti ceneni konkurenci

V bližini mesta Jefferson v državi Missouri grade vojaške barake. Poleg 1500 članov Ameriške delavske federacije je pri gradnji zaposlenih tudi nekaj WPA delavcev.

Unijski delavci pravijo, da jih mora uprava osloviti, češ, da jim delajo ceneno konkurenco. Če se to ne bo zgodilo, bodo zastavkali.

Ako bi unijski delavci prodrli s svojo zahtevo, bi bila njihova zmaga merodajna tudi za vse druge vojaške projekte, pri katerih je zaposlenih precej WPA delavcev.

Starimi pogoji.

Vojashtvo odpoklicano

Iz californijskega mesta Inglewood je odšlo 1500 zveznih vojakov, ki so bili poslani tja, v vedno prevzetja kontrole nad tovarno North American Corporation, v kateri je izbruhnil neavtoriziran štrajk.

Konec "divje" stavke v New Yorku

600 nalagalec na White Star pomolu v New Yorku je zastavkalo, misleč, da jim bo plača izboljšana.

Stavka je bila proglašena brez dovoljenja AFL unije. — Vodstvo unije je namreč izjavilo, da je stavka komunistično maslo in vsled tega stavkarjev ni hotelo podpirati.

V Sredo se je vrnilo vseh 600 nalagalec na delo in sicer pod starimi pogoji.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za tisoč let \$1.50.— Za New York na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno hitro, vedno in pravično.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

HRVATSKA DRŽAVA

V ustanovni listini "neodvisne" Hrvatske je svedčano izjavljeno, da je inladi samostojna država "del novega evropskega reda". Hrvatski narod je bil prvi, ki je bil v znamenju "novega reda" postavljen na lastne noge.

Potemtakem je dovolj vzroka nekoliko manjšeje premočrnosti tako proslavljen "dobrine", ki jih bodo osvobodili Hrvatske deleži v "novem redu".

Če je verjeti laškim in nemiskim propagatorjem, vlada na Hrvatskem silno navdušenje. Naslednji stavki so vzeti iz nemških in laških radio-govorov ter naj predstavljajo razloge "prekipevaloc vzdušnosti".

— "Nova Hrvatska je idealna država." — "Kri hrvatskega mučenika je naposled pripravila hrvatskemu narodu popolno svobodo." — "Ljudje po cestah se vedno počejo veselja nad povratkom nemško-latinskega kulturnega bloka, ki mu pripadajo, kajti ni je bilo strašnejše krivice kot vpreči Hrvate v srbski jarem in jih izročiti bizantinski nekulturi."

V zvezi s tem se pojavlja vprašanje: Kje se izraža veselje "osvobodjenih" Hrvatov, če so gornji stavki resnični? Odgovor: Na povsem majhnem ozemlju, kajti nova država je le žalosten ostanek avtonomne Hrvatske, ki je izza jeseni 1939 v okvirju Jugoslavije.

Hrvatska je bila razkosana, in del, ki je ostal, je življenja neizmožen ter povsem pripadajoč Italiji.

Neoziraje se na dejstvo, da je pri napadu na Jugoslavijo Madžarska pograbila del izredno rodovitnega hrvatskega ozemlja na severovzhodu, se je Italija polastila skoro vse Dalmacije, to se pravi, vsega ozemlja ob Jadranski obali in skoro vseh važnejših otokov.

Italija je anektirala Sušak, Zadar, Šibenik, Split, Kotor ter take otoke kot sta Korčula in Mljet. Z eno besedo — anektirala je središča hrvatski nacionalizma in svojstvenega življenja tega, svojih tradicij tako visoko se zavedajočega naroda.

Hrvatov, ki uživajo sloves najboljših mornarjev, so pustili Lahij kot "izhod na morje" majhen košček skalovitega obrežja na obeh straneh Dubrovnika.

Pa niti ta majhen koridor ni povsem njihov. Mejna pogodba, sklenjena 18. maja v Rimu, izrecno določa, da bo zgradila Italija po tem ozemlju železniško progo, ki bo vezala doseadanje glavno hrvatsko pristanišče Split s Kotorom.

Izdajalci, ki so to pogodbo podpisali, so vključili v njo tudi skrajno ponižujoč pogoj, da nova država ne sme imeti vojne mornarice, (dasi so bili Hrvati—Dalmatinci—najboljši mornarji svoječasne avstrijske in poznejše jugoslovanske mornarice) in ob obali nobenih vojaških naprav.

Značilno za "svobodne, neodvisne" Hrvatske je dejstvo, da brez dovoljenja Italija ne sme država sklepati nobenih mednarodnih pogodb ter da je morala svojo armado poročiti italijanskim "organizatorjem" in "tehničnim instruktorjem". Če se zdi italijanskemu glavnemu stanu potrebno zgraditi v svrhu "trajnega sodelovanja" kakšno utrdbo na hrvatskih tleh, mora biti gradnja poverjena izključno le Italijanom.

Določbe glede nove države, bijejo v lice vsem pravilom, ki so bila razglašena kot temelj "novega reda".

Kako je pa z načelom narodnosti? V okvirju "osvobodjene" Hrvatske živi dosti manj Hrvatov kot pa v okvirju Italije. Celotni rimski radio je bil prisiljen opravičiti to strahovito kršenje najsvetejše postave osiše. Govornik ni skušal s pomočjo potrjenih statistik dokazati, da je Hrvatim odvzeto ozemlje "italijansko" ter ni skušal zatajiti hrvatskega značaja tega ozemlja.

— Toda, — je rekel, — četudi ostane narodnost temeljni princip novega evropskega reda, je navzlic temu podrejena gotovim omejitvenim dejstvom zemljepisnega, gospodarskega, političnega in kulturnega značaja. Ta dejstva določajo nove meje in so spravile Hrvatsko v italijansko ozvezdje. Zaraditega so bile potrebne nekatere omejitve v vojaškem in v vnanjepolitičnem pogledu.

Bolj nesramno in zasmejljivo ni bila še nikdar priznana veličastna laž "novega reda".

Pač, edinole Hitler se je bolj nesramno izrazil. V Berlinu je bil pri njem hrvatski poslanik ter mu solznih oči dokazoval, da nova država nikakor ni taka kot bi morala biti ter ni kakor ne odgovarja načelu "življenskega prostora" (Lebensraum), ki ga Hitler s tako vneto proglašala.

— Torej nimate dovolj življenskega prostora? — ga je vprašal Hitler. — No, v tem slučaju ga vam bo treba preskrbeti.

Se istega dne so dobile nemške okupacijske oblasti povelje, poslali v Nemčijo šestdeset tisoč prisilnih delavcev — Hrvatov.

Newyorški odmevi

FRANK KERŽE

Vse člankov sem napisal in kakor pa če gre v prvotno do-
vsi so bili kritika Jugoslavije, vsak
kakršna je bila. Ni mi dala
vesti, da bi bil morda, češ:
pozabimo na vse skupaj. Bilo
bi po mojem mnenju napačno
zakaj iz napač se učimo vsi.

Amtrak treba je, da se jih po-
ve: tako in tako je, če komu
prav ali ne.

Amtrak kritika mora biti
konstruktivna, to se pravi: le-
po in dobro je, da si toliko mo-
ži, da poveš svoje. S tem si
pa opraviš se e prvi del. Za-
kaj večji in težji te čaka: kaj
in kako misliš ti, da bi bilo naj-
bolj prav.

Zato preidem danes v drugi
del: kaj naj storimo, da se ne-
kako združimo. kaj in kako
ličemo. Pital sem že v enem
prejšnjih člankov, kako bi bilo
po mojem mnenju najboljša.

Amtrak tam sem vstel narode.
Ti niso naši. Kakor mi, si ima-
jo tudi oni pravico postaviti
n-ake zahteve in delati na to,
da se vresničijo.

Torej na vrsti smo mi, Jugo-
slavani. Mi moramo najti ide-
jo, za katero se bomo potego-
vali, idejo, ki nas bo družila in
katero bomo zastopali povsod,
koder bo prilika. Treba je, da
se začnemo pripravljati na u-
redbo lastne hiše, da predložimo
zahteve, ki bodo uredile nas
in naša vprašanja.

Kar je prvo in najpomembnejše?
To, da gremo z zave-
stjo v svet, da smo Jugoslovani
in sicer ena in nerazdružljiva
enota. Kar zahtevamo, bodi
to: absolutna združitev vsega
jugoslovanskega sveta v eno
državo. Slovenci, Hrvatje, Srbi,
Bolgari in Macedonci — vsi
moramo pod eno streho, če ho-
čemo, da bomo kaj šteli in da
se bomo obdržali. Imena vseh
teh petih vej obdržimo za na-
še domače razmere — napram
ostalemu svetu smo in ostane-
mo samo Jugoslovani.

Nobene avtonomije, pač pa
vse nabočne pravice v federaci-
ji in sicer take, kakršne bo-
mo vzprejeli v prijateljskem
pogovoru v popolnem medse-
bojnem sporazumu. Nobenih
ukazov ne od ene ne od druge
strani — nobenega mešetare-
nja in izkoriščanja.

Po vzoru naših držav zahte-
vamo, da se najprej osnuje
skupna centrala ali federalna
vlada, ki bo določila gotove
skupnosti za vse. In temelj
naj bo ustava naših držav s
pravicami in dolžnostmi, kakor
so pisane v Bill of Rights.

Jugoslavija je bila razde-
ljena recimo na pet posamez-
nih držav, katere bi imele pri-
meroma take pravice, kakor
jih imajo države v naši uniji.
Slovenci, Hrvatje, Srbi, Bol-
gari in Macedonci — vsi teh
nareditve bi vodil usodo svo-
jih tako, kakor bi bilo najbolj
prav za vsak narod posebej.

Kulturne zahteve naše —
slovenske — so postavim čisto
nekaj drugega, kakor zahteve
Hrvatov, Srbov, Bolgarov ali
Macedoncev, zakaj Slovenci
smo daleč pred vsemi štirimi.
Če bi kdo rekel, da je ne-
mogoče, da se teh pet vej zdru-
ži v eno celoto, bi mi rad po-
kazal vzgled v naših državah.
Nas je stotideset milijonov in
smo zmešani od vseh štirih
strani sveta. Samo mesto New
York ima postavim dva milio-
na Judov, pol milijona Ircev itd.
Menda ga ni naroda na svetu,
ki bi ne bil zastopan v našem
New Yorku.

In ne samo to. Posamezni
narodi drže svoje šege in obi-
čaje v modernem New Yorku
veliko bolj, kakor postavim v
krajih, odkoder pridejo. Kdor
hoče danes študirat posamezne
narode in njihove običaje, naj-
de več materiala v New Yorku,

in kakor pa če gre v prvotno do-
movino.

Vsi različni narodi — vsak
živi in misli po svoje — a smo
vendar v bistvu eno: Američa-
ni.

Če torej popo noma tuji na-
rodi shajajo med sabo v Ame-
riki, res ne vem, zakaj bi ne
hajali krvni bratje na Balkan-
skem polotoku. Prav nič ne
dvomim, da bi se to ne moglo
izpeljati, toda z enim samim
pogojem: s popolno demokra-
cijo.

Torej točka prva je: federati-
vna država vseh Jugoslovani-
nov.

Ovire so sicer, ampak kje jih
pa ni? In vse bodo premaga-
ne, če se izroci odločitev ljud-
stvu v reke. Ne moč, ampak
pravica mora biti edina pod-
laga za vse.

Druga točka: združitev vseh
jugoslovanskih zemelj. To je
važno zakaj Jugoslavija, kakor
smo jo poznali, ni družila vseh.
Izven nje so bili Bolgari, Ma-
cedonci, Slovenci v Primorju,
na Koroskem, Štajerskem itd.

Mi moramo zahtevati poleg
tega, kar je bilo v Jugoslaviji
in Bolgariji: vse Primorje
in Trstom, Gorico tja do Ogleja,
Korosko, Štajersko, del Ogr-
ske, vso severno Grško in del
Turškega ozemlja s Carigra-
dom vred. Ni važno: kdo je
danes tam. Vsaka enota mora
biti zaokrožena in če zajame
nekaj tujeja sveta, kaj zato?
Kaj nismo bili baš Slovenci
največkrat zajeti od vseh mo-
godih narodov?

tu dosti republik, koder je
prava demokracija kakor su-
žen v Ameriki, predno ga je o-
svobodil Lincoln; imamo pa na
druzi strani kraljevine, koder
je vsaj toliko demokracije, ka-
kor v najboljših republikah.

Za vso uredbo bojoce Jugo-
lavije naj bi bila vzor naša A-
merika, ali bolje: Združene dr-
žave ameriške. Tako radi kri-
tiziramo ene in druge, a če člo-
vek globlje pogleda, najde zla-
ti zrna v vsaki važnejši insti-
tuciji. Da obstoji naša repu-
lika nad stotideset let, ni
vzrok samo osiše in odda-
nosti od ostalega sveta.
Vzrok je veliko globlji: v pra-
vilih zanfšljeni in zasnovani
demokraciji. Kar imamo mi,
je preizkušeno. Ni treba dru-
gega, kakor vzeti najboljša,
kar imamo tukaj in presaditi
na Balkanski polotok, pa bo
restilo, da se bo čudil svet.

Vsed vstopa Rusije v svetov-
no vojno, postajajo stvari naj-
ne, ki o bile še večeraj v dal-
jni bodočnosti. Zato je treba
hiti, da nas ne vjamejo do-
godki nepripravljenih.

Največje važnosti je, da pri-
hajamo ko zaokrožena celota
— združeni vsi z enotnim o-
znanjem. Ne pozabite, da je
Evropa konglomerat vseh mo-
godih narodov in narodov, ki
vstajajo kakor rivo žito po
dežju. Čim manjši narod tem
večje narodne ambicije. Kako
se bo vse to rešilo, tega ne ve
nikdo. Gotovo pa je eno: kar
je manjšega in neznanega,

ne spada več v današnji svet.
Če bi Jugoslovani napravili te
napake, izgubimo vse. Širši
svet pozna le eno skupino: Ju-
goslovane — vsa drugo je mi-
rva, ki se niti ne vidi na pozor-
ni svetovne politike.

Kar nameravamo, ni obnovi-
te stare Jugoslavije, pač pa
rojstvo nove, druge in druga-
ne. Zato je nujno potreba, da
primemo to idejo ljudje, ki so
bili izven preteklih režimov.
Resnica je ena: najslabšo po-
dobo predstavljajo bivši dr-
žavniki teh ali onih držav, ki
se zbirajo ponajveč v Angliji
in pričakujejo, da se bo vse
skupaj povrnilo v stari red.
Ti so že imeli svoj dan — zdaj
rahimo ljudi z drugačnim ob-
zorjem in z drugimi naloga-
mi.

Nikdo ne ve, kaj skriva bo-
dočnost za nas. Vem pa eno:
če ne bomo dovolj veliki v ve-
likih časih, pojdejo svetovni
dogodki mimo nas. Tudi če-
kati ne smemo, češ: bo ta ali
oni. Mi moramo — drugih ni
in čim prej začnemo, toliko
boljše bo.

Čital sem neke notico, da ne-
kdo svetuje nekak kongres Ju-
goslovancev iz obeh Amerik.
Pogrešam pa glavnega: pro-
grama, ideje. Ideja je torej
glavna in daleč prva — nesimo
jo v svet, pa bo dovolj ljudi za
njo. Potem naj se skifee kak-
eestank, na katerem se ukre-
ne vse potrebno, da gre delo
naprej.

Torej dve veliki ideji ima-
mo: združitev vseh južnih Slo-
vanov ali Jugoslovancev v eno
sanjo federativno državo — to
je ena. Druga: vse nam pri-
padajoč ozemlje, da bomo
imeli nekako geografično celo-
tino.

Peter Zgaga

OBETAJO SE NAM ŠE LEPI ČASI...

Nihče ne bo trdil, da Zaru-
ženim državam manjka olja
in gazolina, toda z obojim bo
treba štediti, kajti ne ve se,
kaj bo prinesla bodočnost.

Gazolina in olja se res pre-
več porabi. Človek, ki ima
karo, skoro nobenega koraka
ne stori pes. Pol milje se mu
zdi že neizmerna daljava, ki
je brez kare sploh ni mogoče
premagati.

V našem blocku poznam go-
spodinj, ki se pelje vsako ju-
tro s karo h peku po žemlje,
in če moža žeja, se bo s karo
peljal na kornar pit enega ali
dva.

Zato se bodo pa ljudje ča-
soma sploh odrekli pes hodiči,
avtomobilov je pa že zdaj to-
liko, kot da bi se berač poča-
sal.

Spooetka je bilo rečeno, da
bo tako kot je bilo tekom za-
daje vojne, da bodo namreč ob
nedeljah privatne kare na ce-
stah prepovedane. Predlog je
pa naletel na splošen ugovor,
češ: gospoda, ki se lahko vsak
dan prevaža, naj ob nedeljah
čopa počiva, dočim je delav-
cu nedelja edin prost dan v te-
dnu, in če mu s prepovedjo
vožnje še nedeljo okisajo, se
sploh ne bo več izplačalo žive-
ti.

Predlog je torej prepadel,
skoro gotovo bo pa ob neče-
ljah prepovedano prodajati o-
lje in gazolin. Odredba se bo
glasila: — Kdor se namerava
v nedeljo s karo peljati, naj se
že v soboto preskrbi z gazoli-
nam.

To bo povsem umestno, prav
posebno gladko pa tudi ne bo.
Marsikdo bo namreč sklenil:
— V nedeljo bom pa doma. Saj
bo tako ali tako deževalo.

Nedelja je pa krasna, mestu
se obeta huda vročina, pa se
odloči rojak:

— Prijatelj! bom obiskal,
da bova kakšno rekla. V tan-
ku je še najmanj pet galon ga-

to, ki bo imela odprta vsa po-
ta v svet.

In fundament, na katerem se
združujemo: Združene države
ameriške s svojo ustavo in do-
datnimi pravicami ter dolžno-
stmi za vse.

Če kdo ve za kaj boljšega,
naj pride na dan. Če pa misli-
te, da sta to dovolj dobra te-
melja, tedaj se ganite, povejte
svoje misli, da lahko začnemo
z delom. S sanjami vprašanji
v listih in na obrazih ne pri-
demo nikamor.

Značimo, četudi bomo v za-
četku mogoče sami. Začnimo
mi, Slovenci, ki tvorimo najin-
teligentnejši in najdelavnejši
del vseh južnih Slovanov. Pre-
pričan sem, da bomo kmalu
imeli vse druge za nami, zakaj
resnica je in ostane ena: tudi
najprimitivnejši človek ve in
razume, kaj je dobro in kaj
slabo, kaj pravično in kaj kri-
vično.

Torej?

sa. Deset milj tja, deset milj
nazaj, pa mi ga bo še nekaj o-
stalo.

Srečno se pripelje v sosednje
mesto, pozvonji, pa mu sosed
pove, da se je isti njegov pri-
jatelj prejšnji mesec preselil,
da ima bližje v tovarno.

Kam se je preselil? Tja in tja.
Sosed ne ve natančnega na-
slova, pa pravi, da je kraj
majhen. En sam salon je v
njem. Tam naj vpraša, pa bo
zvedel zanj.

Kraj pa ni tako blizu kot je
rekla sosed in tudi tako maj-
hen ni. Po dolgem spraševanju
sleatnje le zve za prijateljev
naslov. Pozvonji in mu povedo,
da ga ni doma, da se je že nav-
sezgodaj z vso družino odpe-
ljal.

Po drugi strani se vrača
proti domu, pa se zapelje in
precej časa traja, predno naj-
de pravo pot. Pogleda na me-
ro in se zgrozi: kanelec ga o-
pozarja na prazen tank.

Zavozi k prvi gazolinjski po-
staji. Zaprta. K drugi. Istota-
ko zaprta. Tretja je odprta.
Lastnik ga vpraša: — Kaj bi
rad? Nov tajer, cigarete, so-
do?

Z vsem mu je pripravljen
postreči, edinole z gazolinom
ne. Kdo mu bo vrnil pedeset
dolarjev, ki jih bo moral pla-
čati, če ga zalotijo?

Vse križem povprašuje in
prosi: po privatnih hišah, po
salonih, po lekarnah, pa na-
leti povsod na gluha ušesa, o-
ziroma na isti odgovor: — Do-
ma bi ostal ali bi se pa prej
preskrbel. Ni bolj tvegane stvar-
i, kot prodajati gazolin ob ne-
deljah. Ogleduhov kar mgolji
vseposvdo.

Na slepo srečo vozi proti do-
mu. Slisli, kako motor pojema,
pa se še vedno nada pomoči.

Na samotni cesti mu počasi
privozi nasproti truck. Že oči
difeč pomiga drajverju. Oba
ustavita.

Drajver posluša njegovo za-
lostno zgodbo, malo pomislija in
se obotavlja, naposled pa re-
če: — Če ni drugače, s par ga-
lonami ti lahko postrežem.

Predvidno odpre zadnja vrata
pri trucku, pa jih takoj zapre,
kajti neka kare se bliža.

Dasi so bila vrata le za hip
odprta, je rojak videl, da je
truck poln galon.

Lej jih zlodje, — pomisli,
— torej so že začeli ob nede-
ljah z gazolinom blatigati.

Koliko galon hočeš, —
vpraša drajver. — Povem ti
pa, da ga ceneje ne dam kot
po petdeset centov galono. Ta
reč je prenevarna. Prejšnjo ne-
deljo sem moral plačati sto do-
larjev kazni.

Daj mi jih pet, — pravi
rojak, drajver ga pa pošlje na
dvinek gledat, če ni kakšne ka-
re v bližini.

Nobene kare. Drajver izpraz-
ni v tank pet galon. Prazne ga-
lone vrže v jarek, spravi v žep
dva dolarja petdeset centov,
sede h kotlu in odpelje z bli-
skovito naglo.

To naj bo dobra šola za-
me, — mrmra rojak. — Pri-
hodnjič se bom pa v soboto
preskrbel.

Pogleda na metro. — Posten
možak je, četudi je butleger.
Nič ne kresnil. Natančno
pet galon ga je.

Starter zabrni. Stopi na gas.
Motor se ne gane. Stopi močne-
je. Motor trdovratno molči.

— Hm, — ugiblje rojak, —
kakšna božja štrcla je pa to?

Pregleda motor. Vse v redu.
Rojaku se nekaj posvete: —
Pa ne da bi mi ...

Pa mu je O, seveda mu je,
voče nali v tank naneslo
gazolina.

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE:
22.000 RAZLAG in 1200 SLIK
Najnovejša svetovna ENCYCLOPEDIA, v kateri
more vsakdo kakršnegakoli poglobiti najti raz-
lago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.
KNJIGA VSEBUJE 1334 STRANI in JE OKUSNO
V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO
JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPOLNEJŠO
KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.
CENA SAMO \$2
(Poština plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N.Y.

Dopisov brez podpisov in naslovov ne priložuje mo. Dopis na četrtično številko naj bode v našim uradu najkasneje v sredo jutraj.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopis so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

50-LETNICA BARBERTONA

radio ni pa brali v časopisih, bo mesto Barberton, Ohio, praznovalo od 29. junija do 5. julija 1941 zlati jubilej ali 50-letnico, odkar je bilo proglašeno za mesto. Ker je precej Slovencev tukaj v Barbertonu, kateri se štejejo med pionirje, so bili naprešeni, da sodelujejo kolikor najbolj mogoče pri tej praznovanju. Kakor vidite zgornj na datumu, bo ta praznovanja trajala cel teden in vsak večer bo v Stadionu veliko predstava z zgodovinskimi prizori, pri katerih bo sodelovalo in igralo čez sedem sto oseb.

Za slovenske rojake v Barbertonu in okolici bo to zelo pomenljiv teden, kakaj v zgodovinskih mestih je zapisano, da je bila naša tujakinja Ursula Dornish prva izmed tujerodcev, ki si je tukaj nakupila zemljo in si postavila dom.

Za to praznovanje bo tudi izvolila kraljica Barbertona.

Vsak narod ali organizacija je imela priliko, da pošlje svojo kandidatino. Na reji slovenskih društvenih zastopnikov je bila tudi izvoljena naša kandidatinja in sicer Margaret Okolich, katere bo zastopala slovenski narod na tej praznovanju.

Kraljica bo izvoljena potem vstopnice za gori omenjeno praznovanje, katere dobite sedaj v predprodaji po zelo znižani ceni. Torej, kupite te vstopnice za to praznovanje od Slovencev, ker s tem pomagajte, da bo naš slovenski dekle prišlo na vrh kot kraljica Barbertona.

Vstopnice lahko kupite od kandidatinih same ter drugih zastopnikov, ali pa pokličite po telefonu Sherwood 5013, da jih vam jaz prešepam. Do sedaj je naša kandidatinja na prvem mestu in je že več kot

5000 glasov naprej pred vsemi drugimi kandidatinjami. Na dan 4. julija, to je praznik Neodvisnosti, bo velik prehod ali parada skozi mesto. Zbraji se bomo med 23. in 25. ur to na West Side (natančen prostor pozneje) odkoder se bo sprevod ponikal skozi mesto do Norton Ave., na severni strani mesta pri Stadionu. V ameriško-slovenskem oddeku sprevoda bomo Slovenci pokazali dva Irish Teams narodne noše, godbo ter mogoče ne veliko floto.

Dolžnost vsakega Slovenca iz Barberton in okolice je, da deluje za to, da se na tej praznovanju polkaže, da smo tudi Slovenci vredni, da živimo v tako prijaznem industrijskem mestu, kakor je Barberton. Ako ne morete drugega, vsaj kupite več vstopnic od naše kandidatije ali njenih zastopnikov, da tako pomagamo njej priti do zaželenega cilja, kar bo v čast in ponos vsem Slovincem v državi Ohio. Tem potom tudi vabimo vse slovenske vežbale krožke ali godbe ter vse poslušnike, da se 4. julija udeležijo tega sprevoda. Zakaj če nas je več, večje je veselje.

Res, da je to morda vabilo že malo poznjo, vendar upam, da se bo vsaj kdo odzval našemu vabilu. Prosim, da nas obvestite par dni poprej pisemnim putem, da vam zagotovimo pripravo lep prostor v našem sprevodu. Vsa pisma pišite na predsednika te proslave Vincent Lanter, 1067 Sutherland Ave., Akron, Ohio.

Iz braskim pozdravom in na svidenje dne 4. julija, Stanley Lanter.

NOVICE IZ CLEVELAND, OHIO.

Dne 16. junija je v mestni bolnišnici umrla Mrs. Agatha Lutar. V bolnišnici se je nahajala zadnjih devet tednov. Rojena je bila Lutar ter je bila doma iz vasi Nadežda, fara Turnišča, Prekmurje. Stara je bila 54 let. Tu zapuša soprogo J. Luta in sestro Barbaro Erben.

— Andrej Moč, splošno poznani rojak v clevelandski naselbini, se je 18. junija težko počutil pri delu na New York Central železniški progi pri Union Terminal, kjer je bil delavcem. Želzniki voz mu je odrezal obe nogi pod koleno.

— V Mt. Sinai bolnišnici je bil kratki boleznimi umrl J. H. Hurn, star 29 let. Rojen je bil v Clevelandu. Tukaj zapuša soprogo Agnes, s katero je umrl pred 5 leti, dala zapuša dve sestro, Amy Straka in Josephine Soštarič, in več drugih sorodnikov.

— Dne 20. junija je umrl po dolgi in mučni bolezni dobro poznani Henry Kozuh, star 57 let. Tukaj zapuša ženo Lucijo, roj. Glavič in dve hčeri, Lucijo, omož. Babnik in Angelo, omož. Perušek, ter več drugih sorodnikov. Rojen je bil v vasi Ladja, fara Gorjane pri M. dvodolu, kjer zapuša dva brata ter sestro in več drugih sorodnikov.

AVTNA NESREČA V OHIO.

Mary Bogataj, žena znanega rojaka Johna Bogataja iz Girard, O., je bila zadnje nedelje dne 15. junija težko pobita, ko se je med vožnjo s svojimi starši, bratcem in s svojimi otrokoma v avtomobilu med Nilesom in Girardom nekje drugi avto zadetel vanje. Ina zlomljena roka in rebra in odpeljali so jo v bolnišnico v Warren. Izmed ostalih je bil samo njen oče Anton Dožman lahko pobit in zdravi se doma.

ZALOSTNE IN VESELE VESTI IZ CHISHOLM, MINN.

V mojem zadnjem dopisu sem poročala o smrti; ravno tako mi oran zopet danes poročati veliko žalost, ki je zadela družino Frank Lauricha. Dne 12. junija je prejel oče telegram iz Clevelanda, O., da je tam ubilo njenega sina Frank Lauricha Jr., ki je bil zaposlen pri Aluminum Co. Prisel je v dotiko z električnim tokom in je bil precej na mestu mrtve. Njegovo truplo je bilo pripeljano v nedeljo 15. junija na Chisholm, kjer je bil pokopan poleg svoje matere, ki je tukaj umrla pred leti. Pokojni Frank je bil star 28 let in zapuša očeta, mamo, dve sstri in dva brata. — Moje sožalje njegovi družini!

Da pa ne bom samo o smrti pisala, moram tudi poročati bolj veselo novice, namreč o porokah. Pred par dnevi se je zaročila dobro poznana gosposi Julia Baraga, ki je pela na Hibbing radio postaji na jugoslovanski uri. Njen zaročenec je Frank Noseth, sin policijskega načelnika v Hibbingu, in je zaposlen na Hibbing radio postaji kot oznamovatelj dnevnih novic. Moje čestitke, Julia.

Pritušila je taka vročina, da imamo danes 90 stopinj v seni.

Pozdrav na vse čitatelje! Frances Lukanič.

PEVSKI ZBOR SLOVENSKE CERKVE SV. CIRILA V NEW YORKU

Gorenja vrsta:

Mrs. Mary Koblica, Mrs. Sophie

Guardia, Mrs. Tesle Kovac, Miss Mary Bahor, Miss Mary

Markovič, Mr. Stanko

Abelaff, Miss Emily

Markovič, Miss Dorothy

Bukovec, Miss Mary

Suštar, Mrs. Ana

Zaletel, Srednja vrsta:

Miss Mihaela Zore, Miss Margaret

Selak, Miss Mary

Arčul, Mrs. Pavla Curel, Miss Helen Bahor.

Dolenja vrsta:

Mr. Joe Kukovič, Mr. Chas. Guardia,

Mr. John Maček, Rev. Pij J. Petric, župnik;

Mr. Ig. Hudé, organist,

Mr. Anton Svet in Mr. Ant. Zaletel.

Prispevki za izdajo NOVAKOVEGA BESEDNJAKA.

Poleg drugih, sem v zadnjih par tednih prejela prispevke in plačana naročila izdani Novakovega besednjaka v pomoč od sledenih društev Slo.

Nar. Podporne Jednote: št. 121, 130, 432, 14, 719, 442, 700, 102, 713 in 126.

Ob tej priliki naj se iskreno zahvalim vsemu članstvu navedenih društev za njihovo namenjnost ter se ob tem obračunam do vseh drugih s prošnjo, naj mi preje pošljejo svoje prispevke in plačana naročila, ker nameravamo poslati rokopiis tega velikega narodnega dela na konen prihodnjega meseca v tisk.

Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark St. Chicago, Ill.

IZ JUŽNE AMERIKE.

V Buenos Aires, Argentina, je 15. maja umrl Hilarij Slokar, star 40 let in rojen v Kamernjah v Vipavski dolini. V Argentini je živel 14 let in zapuša ženo in dva sestra.

— Rojak Jožef Gotič, je pri nekem stavbenem delu padel z odra in si je zlomil nogo in je dobil tudi notranje poškodbe.

ROJENICE.

Pri Mr. in Mrs. John Bartel v Waukegan, Ill., so se zglasile tri rojenice in jima pustile v dar krepkega, osem funtov težkega dečka.

SMRTNA KOSA.

Pred dnevi je v Joliet, Ill., umrl Martin Lazar, star 74 let in doma iz Dobrnice na Dolenjskem. V Ameriki je bil okrog 45 let.

†

STANOVANJA.

V Johnstonu, Pa., je nedavno umrl rojak John Lešnjak. Zlomil si je bil nogo in temu se je pridružila še pljučnica, kateri je podlegel v starosti 45 let. Doma je bil iz Drašice pri Borovnici na Notranjskem.

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

5x

GOSPOD IZ KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

31

Teda že prvi dan se je zavedel, da je v teh dvoranah, v teh sobah in na teh hodnikih ne biva duh Rudolfa II., marveč duh nekega drugega Rudolfa, brezbožni, vsakršnemu izročilu se rogajoči, prosvetljeni duh prestolonaslednika Rudolfa, ki je živel tu pred sedmimi leti, ko je bil v Pragi polkovnik. Prestolonaslednik je bil dol prostora, ki so jih zdaj pripravili za Franca Ferdinanda, prezidati in na novo urediti. Vse je stalo in ležalo se natanko v tistem redu ali neredu, ki je bil prestolonasledniku po godu. Uradniki in sluga so bili mnogo manj ponašali kakor oboje Karla Ludvika in njegovih sinov; vsi prebivalci Hradčanov so govorili o prestolonasledniku, ne da bi jih kdo vprašal, in pripovedovali, kaj je imel rad, kaj je sovražil, kaj je hvalil in kaj zametaval — na vsakem koraku je Franc Ferdinand srečeval sledove življenja, ki ga je bil prestolonaslednik v Pragi in ki se je močno razlikovalo od habsburških naved. Komaj je bil Franc Ferdinand prišel, so mu že pokazali stopnice, ki so bile določene za prestolonaslednikove uradne goste, in stopnice, ki so služile drugim, bolj pogostim obiskovalcem; ti drugi so bili, kakor so takoj dodali, ljudje, smešni ljudje, in prestolonaslednik je z njimi modroval, politikoval in sklepal prijateljstva.

Prvi stiri in dvajset ur je Franc Ferdinand trpel nespolno zaprni način govorjenja, ki si ga je usojalo oboje. Drugi dan je besno nadil nekega uradnika, ki je bil nepozvan govoril o prestolonaslednikovi prijateljstvih. Še tisti mah se je po gradu raznesel glas, da želi nadvojvoda uvesti strogo etiketo dvoranskega dvora. Nihče se poslednji ni upal glasno govoriti. Sineh služabnikov in dekel je utihnil. Ljudje so se ogibali resnega, belobolnega mladega gospoda. Kljubovalno je jemal njihov strah na znanje.

"Človek se ne sme nikoli poproščati," je mislil sam pri sebi, ko je spoznal, da je že po štirindvajsetih urah tudi tu neprijatelj.

Prišel je bil v Prago z namenom, da konča svojo osamljenost. "Oton in prestolonaslednik" je premišljeval, "ta dva nista osamljena, ker so povzod poproščala. Kdor se poprošča, je v nevarnosti, da postane prostaški." Mrežno mu je bilo, razmišljati to misel do konca. Kajti odbijalo ga ni prostaštvo, to ni bilo tiso, česar se je bal, ne, strah ga je bilo skupnosti z vsemi. Ali ni bila vsakršna skupnost neločljivo združena z usodo?

Franc Ferdinand se ni maral dolgo vdajati tem mučnim mislim. V dan srea je čutil, da je temnemu, od sovraštva do neke razdejanemu, o veličini sanjajočemu cesarju Rudolfu II. Ljudi, kakor prestolonasledniku Rudolfu, ki je občeval s časniki, pisniki, opozicijskimi politiki in podobno sodrgo in očividno ni imel smisla za dostojanstvo svojega slavnega imena. "Njemu nič ne škodi vsak ve, kdo je," si je mislil Franc Ferdinand. "A kdo sem jaz? Kje je smisel mojega življenja?"

Nikoli ni premišljeval o smislu življenja. Misli, ki so se mu vsiljevale ne starem praškem gradu, so mu bile nove in tuje. Hotel jih je hitro pregnati, saj mu niso mogle pomagati. Hotel je nekaj storiti, nekaj doseči, da bi preganjal svoje želje misli. Toda služba pri polku ni ustrezala njegovim željam po dejanjih. Prestolonaslednik, ki je bil že dosegl najvišji vojaški čin, je izdajal veliko delo o avstro-ogriški monarhiji; zazdaje dni so bili časniki napovedali novo delo cesarjevega Rudolfa, opis sporta. Franc Ferdinand je tudi hotel kaj ustvariti a saj ga ni bilo torišča, kjer bi se bil mogel poizkusiti, naučil se je bil vsega in ničesar, nihče ni nič pričakoval od njega, bil je eden izmed mnogih princev, ki so prejemale apanažo, imeli čin v armadi, ter živeli javno, ne potrebne življenje nasilne velikega imena, ne da bi jih bila dvigala zavest kakšne zastave ali kak velik in srečenosen up.

Potreboval je prijatelja. Poln pričakovanja je sprejel plemenite gospode, ki so se mu prišli pokloniti. Prišla sta kneza Karel Schwarzenberg in Carlos Auersperg, princ Albin Roman, grofje Jožef Nozitz, Edmund Palfy, Franc Thun, Rudolf in Ferdinand Chytek, St. Quentin in Schaffgotsche, ko so odšli, je čutil praznino v možganih, neizmerno praznino v srcu. Vsi so bili drugačni, kakor on, zapuščen je stal v brezstrašnem prostoru. Drugi dan je prebil nekaj ur s poveljnikom svojega polka gospodom pl. Ploenniesom. S tem je mogel Franc Ferdinand vsaj nepriljudno govoriti, poštenjaska odkritosrčnost tega častnika mu je dobro delala. Franc Ferdinand ga je povabil naj gre z njim na lov, lep jelen da se bo "naše". Ploennies je robato odvrnil:

"Taj jelen ni beseda. Jelen je dober, ne lep. Lepa je ženska jelen je dober."

Ploennies je izdal nekaj svojih častnikov, mladi nadvojvoda je potreboval vse te družbe, veselih mladih ljudi, ki niso smeli niti v vinski volji pozabiti, koga intajo pred seboj, a se vzle temu niso "ceremonili". Šli so v Grand hotel, v rastlinjak, tam so igrali štravli, tam se je kazal umetni žvižgač "baron Jean" tam so s dele lepe ženske. Ko je Franc Ferdinand vstopil s svojim spremstvom, je slišal radoživno godbo, cigaranje in petje, tudi gostje so peli in pobundavali, oč moških so se bliskale, oč žensk so žarele, vse je bilo srečno. Vstali so, ko so zagledali mladega nadvojvoda, njihov smeh je utihnil, smehljali jim je zamrl:

"Naj se ne dajo motiti," je šepnil nadvojvoda grofu Wurmbrandu. Konorni načelnik je šel od mize do mize in pošepetaval častnikom:

"Nadajajte, kakor da ne bi bilo nič, tudi on se hoče zabavati."

Gos se zrova zadanele petje se je spet oglasilo. Franc Ferdinand je hotel pomagati peti. Pa ni mogel. Nekaj ga je držalo za grlo. "Zakaj ne morem biti vesel, kakor drugi? Zakaj ne morem peti?" je obupano pomislil.

A drugi niso bili več veseli kakor pred njegovim prihodom, obrambljali jih je njegova otožnost, njegova togost, obrambljal jih je njegov mrki obraz, njegove široke odprte oči nadvojvode, ki se je hotel smejati, pa se ni mogel.

[Nadaljevanje prihodnjaj.]

Iz Slovenije

(Pričujejoč novice so iz časov, ko se nista Italija in Nemčija zasedli jugoslovansko ozemlje.)

TATOVNI NIKDAR NE POČIVAJO.

Ko je trgovski pomočnik Drago P. v Ljubljani malo pred polnočjo spremljal svojo zaročenko domov v Nove Jarše, sta v bližini Dobovške gostilne zapazila v mesečini prihajati čez polje dva neznanca, ki sta nosila pod pazduho večje zavitke. Drago in njegova zaročenka sta bila radovedna, kdo sta neznanca in kaj nosita ob tako pozni uri, zato sta se skrila na dvorišče Dobovške hiše. Neznanca sta medtem že prišla bliže, takrat pa sta tudi opazila Drago, ki je stal na dvorišču. Čim se je Drago premaknil, sta neznanca odskočila obema pa odvrгла oba zavitka na tla in že tudi jadno pobegnili. Drago se je zdelo to še bolj sumljivo, zato je navzlic pozni uri priklical nekega stanovalca v bližnji hiši, s katerim sta ugotovila, da sta neznanca odvrгла veliko košaro, zavito v prebito odejo in še en večji zavitek z razno obleko. O najdbi je bila še pomoči obveščena policija, ki je košaro in zavitek zaplenila.

Policija je uvedla preiskavo in na podlagi poizvedb dognala, da sta neznanca ponorči oplenila neko stanovanje v graščini na Fužinah. Policiji so bile prijavljene še razne druge tatvine in vlomi.

NEVARNI CIGANI.

Po okolici Novega mesta in drugih dolenskih krajih se potepa nevarna ciganska trojica, ki krade na debelo, vlamja po skritih gorskih naseljih in vdira v hiše po vaseh v dolini. Orožniki že več mesecev zmanj zasledujejo cigane Jožeta Hudoroviča, Matijo Brajdiča, in Martina Brajdiča. Ti cigani, stari po 30 do 40 let, so se vso zimo in že jesen skrivali po gozdovih okrog Novega mesta, odkoder so odhajali na vlamiske in tatinske pohode na vse strani. Spočetka so najraje vlamjali v zidavnice in odnašali obliko, jestvine in vino. Kasneje pa so pričeli vlamjati v kake, zlasti v hrbovskih vaseh. Ljudje so cigane nekajkrat zaotili pri vlamih a tatovi so zmerom pobegnili. Seveda so jim bili tudi orožniki stalno za petami, a cigani so jih vselej zavohali in se umaknili spet v gozdove v svoja skrivališča.

Ciganska trojica je nedavno izginila iz okolice Novega mesta in so imeli ljudje tako nekaj časa mir pred njo, sedaj pa so se drzni zlikavci spet pojavili. Nedavno so prišli v Velike Brunnice, kjer so se skrivali v bližnji vasi, ponoči pa so vlamili v kake posestnika Franca Mihaliča. Odnesli so 14 ruh in domačega platna, celo gnjat, nekaj drugih jestvin in pa enajstiran škaf.

Priložnost za slovanski jezik govoreče moške in ženske

Največja trdnja svoje vrste v New Jerseyju prodaja najbolj važne stvari ter bo sprejela tri mese v svojem prodajalnem oddelku. Ravno tako tudi ženski. Prodajna sposobnost je sicer upoštevana, toda ne potrebna, ker bo ste delali z večjim prodajalnim uspehom, ki bo hodil z vami k prodaji in bo v resnici prodajal za vas. Določeni naši vam bo zagotovili mnogo uspešnega dela. Sicer majhna plača, toda velika provizija od \$50 do \$200 na teden. Zgledajo se naj samo oni, ki imajo svoj avtomobil. Navedite starost, narodnost in, če imate iskrenjo v prodajanju. Eden naš namestencev, ki je star 74 let, zasluži povprečno na teden \$100. Pišite na: Silfro AB, c. of Glas Naroda. Adv. — 42

nico, kjer so vlamili pri posestniku Francu Trantetu in mu ukradli 20 kg masti, 10 ruh in par čevljev. Na Ratežu so že proti jutru vdrli v kake posestnika Jakoba Nodana in mu odnesli večjo zastlogo jestvin in šivano odejo.

LADJA SE JE POTOPILA V SAVI.

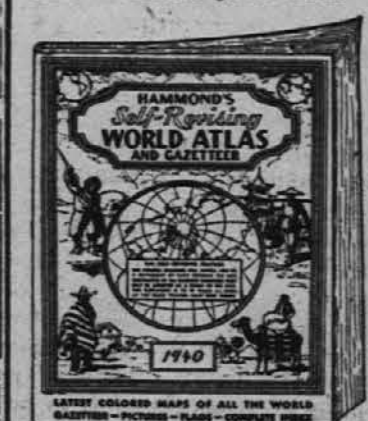
V bližini ustja Bregane so delavci za regulacijo Save dovažali z ladjo kamen v kosih po 700 kg teže. Na ladji je bil natovorjen tudi drugi material in z njo se je peljalo 7 delavcev. Ladjo je zajel močan tok sredi struge ter jo potegnil sboj. Zadel je na pilot, ki je štrlel iz vode, se močno nagnila, tako da je voda začela prodirati v njo in se kmalu potopila sredi struge okrog 50 metrov od obale. Tonečim delavcem so p rihitili na pomoč s čolnom in so jih rešili v zadnjem trenutku. Rešiti pa niso mogli več ladje, ki leži na dnu struge okrog 10 m globoko.

SVETOVNO ZGODOVINO SO PRESPALI.

Ne mažno presenečenje je doživela posadka francoskega ribiškega parnika "Conception Immaculate" ko se je po 10 mesečni odsotnosti vrnila v domače pristanišče St. Malo in so jo tam sprejeli nemški uradniki. Ladja je zapustila St. Malo lani v januarju, tri mesece pred nemško-francoskim premirjem, da bi ob Novi Fundlandiji lovila poenovke. Od tistega časa je bila njena posadka brez vsake vesti iz domovine, ker ni imela na krovu nobenega radijskega sprejema.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsakemu čitatelju dnevni vestni potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po najnižji ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev
42 velikih strani;
22 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma označenih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kaže cel svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIE
PRIKLJUČITEV ČEHO-SLOVAKSKÉ K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošljite svoto v znakmah po 3 os. po 2 centa.

Posebnost:

HARMONDOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA
KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojaških držav, kakor bodo premenejene po sedanji vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
214 WEST 10th STREET
NEW YORK, N. Y.

LJUDSKA KUCHARICA

Najnovejša zbirka navodil za kuhinjo in dom. Cena 50c.

Naročite pri:

KNJIGARNI
SLOVENIC
PUBLISHING
COMPANY

Na poti domov so francoski ribiči srečevali britske vojne konvoje ter so jih vsako krat prisrčno pozdravljali. Niti od daleč niso slutili, da Angličje francoske ladje ta čas lovijo. Toda za stano ribiško skrinjo se nihče ne zničil.

VITAMINE ZA FRANCOŠKE OTROKE.

Francosko naučno ministrstvo je spričo tožav s prehrano, zavoljo katerih trpijo otroci, odredilo, da se bodo vsem otrokom med 6. in 15. letom dajali vitamini. Gre za bombone, ki vsebujejo istočasno vitamine A, B, in C. Dobivali jih bodo trikrat na teden, in pri tem ne bodo delali med otroki nobenih izjem.

IMOVITI ŽIDJE MORAJO PODPIRATI SIROMAKE.

Švicarski zvezni svet je napravil važen sklep, ki obvezuje imovite židovske emigrante, da s stalnimi prispevki pomagajo vzdrževati siromašne pripadnike židovske vere, ki živijo takisto v emigraciji na švicarskem področju.

ČE SE NE VEŠ, ZDAJ ISVEŠ.

da je Benghazi oddaljen od Catanie 778 km, od Tripolisa 650, od rta Bona v Tripolisu pa celih tisoč kilometrov; da je avstralski ministrski predsednik Menzies obiskal avstralske vojske v Egiptu in tudi pristanišče Aleksandrijo; da je francoska vlada zvišala vojaško plačo kolonialnim četam v francoski Afriki. da so v Angliji letos sponladni preorali in zasejali vsak kosček razpoložljive zemlje, kmetovalcem pa je za pomoč pri svojih delih na razpolago 30 000 traktorjev.

PISANA VOJSKA GEN. WAWELLA.

Za vse operacije, ki jih vodi general Wawell na frontah, ki so tisoče km oddaljene druga od druge, so v njegovem glavnem stanu organizirali poseben oddelek, ki proučuje podnebne in zemljepisne prilike ob raznih frontah. Uni tem je velike važnosti, da razpolaga general Wawell z množiceznimi vojniki. Kar se tiče Abesincev, ki se borijo v teh vrstah, so jih morali najprvo popolnoma izkolati za moderno vojevanje. Kmalu potem, ko je Italija stopila v vojno, so Angličje v Nairobiju sestavili prvi bataljon "polka etiopskih beguncev", ki mu je načeloval neki Skot. Ta si je kot raziskovalec Sahare pridobil mednarodno ime. Njegov polk je sodeloval pred vsem pri čiščenju severno zapadne Kenije.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —
UNITED STATES
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Iz slovenskih naselbin

NEKAJ IZ AKRONA, OHIO

Čeravno se redkokdaj pri pravim, da kaj napišem za javnost, se hočem danes pripraviti da napišem nekaj vrstic o življenju naših priljubljenih rojakov. Kakor je navada v naši okolici, kadar katera družina slavi redko slavlje, se zberemo skupaj, sorodniki, prijatelji, in znanci ter na presenetljiv način hočemo pokazati, da se spontano slavljenec in da jih obišče, čeprav bolj redko, pa tedaj v večjem številu. Tako je bilo tudi dne 14. junija, ko smo praznovali 25-letnico zakonskega življenja dobro poznanih in priljubljenih Slovencev Mr. in Mrs. Louis in Agnes Arko. Dasiravno se je slavnost vršila v dvorani društva "Domovine" v Barchertonu, katerega društva je Mr. Arko predsednik, vendar je bila ta slavnost za oba popolno presenečenje in je bilo navzočih okrog 300 oseb.

Ne morem popisati, kaj sem čutila, ko sem videla polno dvorano ter me je našto oravatelj pozval, da naj tudi jaz kot družica pri poroki, spregovorim nekaj besed. Toda besede niso hotele iz ust. Rada bi bila povedala, da je bilo precej spremenilo v 25 letih, toda delo je bilo dobro narejeno. Vzredila sta si lepo in drodo družino, bila sta vodnika v vsem in vedno dajala lep zgled mlajši generaciji. Nadaljujeta z delom in Bog vaju blagoslovita, kakor sem ga imela jaz. Najlepša hvala vsem, ko je 25-letnica vajine poroke, obhajala to v zdravju, bogastvu in veselju. Pozabimo vse neprijetnosti, spominjamo se samo veselih dogodkov. Sedaj pa najlepša hvala vsem, ki so pomagali, da se je ta slavnost tako lepo iztekla, ter je bilo obenem tako veliko presenečenje za naša slavljenca.

Upam, da so vsi tisti, ki so pomagali, delali ter se udeležili te slavnosti, imeli prav toliko užitka, kakor sem ga imela jaz. Najlepša hvala, vsem, zakaj brez skupnega delovanja ne bi bilo tako lepega uspeha.

Mrs. Barbara Lustie.

ČITATELJI! — Ostalo nam je še nekaj Blaznikovih Pratik za leto 1941. Ker je že sredi let a in bi šle v popolno izgubo, smo pripravili jih čitateljem poslati, ako pošljejo nam deset centov v znakmah za pokritje poštne in pošiljalnih stroškov. — Knjigarna "Glasa Naroda"

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALJE.

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za moški zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50

Franc Venturini—SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50

Ferdo Juvanc—16 MLADIH LET, moški zbori 50

Peter Jereb—OSEM ZBOROV (moški in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV:
Barčica: Oj, moj čoln je šov;
Kam mi fantje, div v vas pojdemo 50

OSKAR DEV:
Srečno, ljubeča moja; Ko ptičica na tuje gre; Soči; Moj očka ma konjčica dva; Dobiv sem plamenec; Slovo; Je vplnila luč 50

EMIL ADAMIČ:
Modra devotica (belokranjska) 50
Vso noč pri potoci 50
Jurčeva 50
Hodi Miska domo; Kaj drugega hočem; Zdravica 50

VASILIJ MIRK in A. GROBMING:
Vetrč; Po gradbi 50

FERDO JUVANEC:
Zjutraj 50
Slovenska 50

PETER JEREJ: Polka rož; VASILIJ MIRK: Podoknica 50

ZORKO PRELOVEČ:
Ko so fantje proti vasi šli 50
Le enkrat se 50
Slava delu 50

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOB. FAVČIČ: Potrkan ples 50

NOTE ZA KLAVIR ALI HARMONIKO

1. SLOVENIAN DANCE VANDA POLKA 30
2. PO JEZERU KOLO 35
3. BARČICA MLADI KAPETANE 30
4. OHIO VALLEY SYLVIA POLKA 35
5. TAM NA VRTNI GREDI MARIBOR WALTZ 35
6. SPAVAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ 35
7. DEKLE NA VRTU OJ, MARIČKA, PEGLAJ 35
8. ŽIDANA MARELA (polka) VESELI BRATCI (marsurka) 35

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

- Ameriška slovenska lira, (Holmar) 50
- Orlovsko himno (Vodopivec) 50
- Slovenski akordi, 22 mešanik in moških zborov (Karl Adamič) 75
- Trije mešani zbori (Glasbena Matica) 50
- V pepelnini noči, kantata za solo, zbor in orkester, (Saitner) 50
- Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 50
- Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo 30
- Naši himni, dvoglasno 25
- Gorski odmevi, (Lahmar), II. zvezek, moški zbori 50

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JE FLETNO, podpora slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Mar ko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 75

Bom šel na planince, (Bajuk), podpora 50

ZA CITRE:
Poduk za citro, — 4 zvezki — (Kotljarski) 2...

ZA KLAVIR:

Štiri pričeje, — Kerafina — 50

Slovenske narodne pesmi, Janko Zirovnik
I. zvezek, 123 pesmi za moški ali ženski zbor 1.25

II. zvezek, 77 pesmi za moški in mešani zbor 1.25

100 narodnih pesmi za moški in mešani zbor, Emil Adamič 1...

FANTJE NA VASI, 18 narodnih za moški zbor, Ciril Pregelj 50

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

214 WEST 10th STREET

NEW YORK, N. Y.